

Opole, dn. 10.02.2023 r.

dr hab. inż. Katarzyna Hys profesor uczelni
Wydział Inżynierii Produkcji i Logistyki
Politechnika Opolska

RECENZJA

rozprawy doktorskiej **mgr Magdaleny Laskowskiej**
pt. „Metodyka wdrażania i doskonalenia
systemu Zakładowej Kontroli Produkcji w MŚP sektora budowlanego”,
napisanej pod kierunkiem **dra hab. inż. Piotra Grudowskiego, prof. PG**

1. Uwagi ogólne

Podstawę formalną do przygotowania recenzji stanowi pismo z dnia 28 grudnia 2022 r., sporządzone przez Prodziekana ds. nauki Wydziału Zarządzania i Ekonomii Politechniki Gdańskiej dra hab. inż. Tomasza Korola, prof. PG Przewodniczącego Rady Dziedziny Naukowej Nauki Społeczne, powierzające mi pełnienie funkcji recenzenta rozprawy doktorskiej mgr Magdaleny Laskowskiej pt. „Metodyka wdrażania i doskonalenia systemu Zakładowej Kontroli Produkcji w MŚP sektora budowlanego”, napisanej pod kierunkiem dra hab. inż. Piotra Grudowskiego, prof. PG. Przedmiotowe postępowanie doktorskie prowadzone jest zgodnie z zapisami art. 179 Ustawy *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* z dnia 3 lipca 2018 r.

Recenzowana praca doktorska mieści się w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości. Celem sporządzonej opinii jest stwierdzenie czy rozprawa, napisana przez mgr Magdaleny Laskowską, spełnia warunki i wymagania niezbędne do nadania stopnia doktora określone w Ustawie – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Art. 187, Dz. U. 2018 poz. 1668, z dnia 20 lipca 2018 r.). W związku z czym, recenzja zawiera szczegółowo uzasadnioną ocenę dysertacji w zakresie wykazywanej ogólnej wiedzy teoretycznej Kandydatki, umiejętności do samodzielnego prowadzenia pracy naukowej oraz oryginalnego rozwiązania problemu naukowego przez Doktorantkę.

W związku z powyższym, w recenzji dokonano oceny najważniejszych aspektów rozprawy doktorskiej w zakresie:

- oceny podjętej tematyki pracy oraz sformułowanego tytułu rozprawy,
- przyjętej metodyki badań, w szczególności dotyczącej określenia luki badawczej, problemu naukowego i hipotez badawczych, jak również charakterystyki badanej

populacji (próby badawczej) oraz zastosowanych metod i narzędzi w procesie badawczym,

- struktury rozprawy i jej zawartości merytorycznej z uwzględnieniem spostrzeżeń oraz uwag polemicznych.

Ponadto w części końcowej recenzji sformułowano ogólne uwagi do pracy, zalecenia oraz pytania skierowane do Kandydatki. W podsumowaniu opinii zawarto uwagi końcowe, w szczególności w odniesieniu do poszczególnych warunków wynikających z ww. Ustawy. Recenzję zakończono konkluzją kwalifikacyjną.

2. Ocena podjętej tematyki pracy oraz sformułowanego tytułu pracy

Podjęta przez Doktorantkę tematyka rozprawy koncentruje się na jednym z systemów jakości – tj. Zakładowej Kontroli Produkcji (ZKP) w odniesieniu do sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) branży budowlanej w Polsce. Jak wykazała Autorka (*Wstęp*; p. 2.4.) rozwiązania dotyczące stałej wewnętrznej kontroli produkcji prowadzonej przez producenta w zakresie produktów budowlanych stosowane są od lat w wielu krajach m.in. Unii Europejskiej. Fundamentalnym celem tej kontroli jest zapewnienie warunków zachowania stabilności produkcji danego produktu budowlanego przy jednoczesnym uzyskiwaniu przez niego takich cech, które są zgodne ze specyfikacjami technicznymi, czy też użytkowymi, deklarowanymi przez producenta.

Ze względu na to, że ZKP jest obowiązkowym systemem dla przedsiębiorstw branży budowlanej, należy zauważyć związane z tą sytuacją różne implikacje. Przedsiębiorcy posiadają wiedzę i rozwijają ją stosownie do zmieniających się regulacji formalno-prawnych w zakresie wymagań systemu zarządzania jakością zgodną z ZKP. Posiadają również doświadczenie wynikające z wieloletniej praktyki wdrażania i utrzymywania ZKP w przedsiębiorstwach. Jednocześnie, powszechność stosowania w branży rozwiązań ZKP, jak i z tym związana m.in.: rutyna działań (np. w zakresie stałego monitorowania i dokumentowania działań), zmieniające się wymagania jakościowe w branży (np. koszty reorganizacji, pozyskiwania nowych kwalifikacji przez pracowników), dodatkowe obciążenia ekonomiczne (np. wynikające z adaptacji organizacyjnej, inwestycyjnej w firmie do zmieniających się wymagań i warunków funkcjonowania w branży) czy też potrzeba utrzymywania w danej organizacji stanu nieustannej gotowości do elastycznej reakcji na zmieniające się warunki otoczenia organizacji, mogą stanowić potencjalnie źródło zagrożenia wynikające z wdrożenia i utrzymywania tego systemu w przedsiębiorstwie.

W konsekwencji powyższego, podjęta przez Autorkę problematyka, niejednokrotnie opisana w literaturze przedmiotu, nosząca pozornie znamiona zagadnienia błahego w istocie jednak, ze względu na podejmowany zakres jej interpretacji oraz prowadzone przez Doktorantkę badania teoretyczno-empiryczne, stanowi zadanie skomplikowane

i obarczone dużym ciężarem gatunkowym. Tym samym, w nawiązaniu do powyższego, oceniając wybór tematu i sformułowanie tytułu rozprawy stwierdzam, że podjęty przez mgr M. Laskowską temat w dysertacji ma istotne znaczenie zarówno z punktu widzenia badań naukowych, jak i zagadnień praktycznych. Tym samym uważam, że zdefiniowana problematyka badawcza określona w postaci zasygnalizowanego przez Autorkę problemu badawczego polegającego m.in. na identyfikacji „(...) metodyki wdrażania i doskonalenia systemu zarządzania organizacją zgodnie ze standardem ZKP w przedsiębiorstwach MŚP branży budowlanej” (s.13-14), jest odpowiednia dla rozprawy doktorskiej. Podobnie tytuł rozprawy, w mojej ocenie, zdefiniowany jest poprawnie, ze względu na to, że zawiera wskazanie problemu naukowego oraz jego kontekst badawczy.

Tym samym, podejmowaną przez Doktorantkę problematykę uważam za istotną oraz aktualną z perspektywy zarządzania przedsiębiorstwami branży budowlanej w Polsce, i co kluczowe – jednocześnie nadal niewystarczająco rozpoznaną. Natomiast temat rozprawy oraz jego opracowanie daje szansę zmniejszenia luki poznawczej w badanym zakresie. W związku z powyższym uważam, że wybór tematyki rozprawy przez M. Laskowską należy uznać za trafny, a prowadzone badania – za potrzebne zamierzenie badawcze.

3. Metodyka badań, w szczególności dotycząca określenia luki badawczej, problemu naukowego i hipotez badawczych, jak również charakterystyki badanej populacji oraz zastosowanych metod i narzędzi w procesie badawczym

Autorka już we *Wstępie* pracy zdefiniowała lukę badawczą, problem badawczy, cel poznawczy oraz praktyczny (s. 13-14). Natomiast szczegółowy opis przyjętej metodyki i metodologii badań został zawarty w trzecim rozdziale pracy (s. 85-118). Generalnie taki zapis uważam za prawidłowy, jednakże wystąpiły tutaj drobne usterki, do których jestem zobowiązana, jako recenzent pracy, nawiązać.

We *Wstępie* Doktorantka, zgodnie ze sztuką, podjęła wątek identyfikacji istoty oraz znaczenia sektora budowlanego na świecie, jak również w odniesieniu do optyki lokalnej – z perspektywy uwarunkowań i rozwiązań stosowanych w Polsce. Tym samym, zarówno w interesujący, jak i właściwy dla rozpraw doktorskich sposób, Kandydatka merytorycznie uzasadniła wybór tematyki pracy. Takie postępowanie uważam za właściwe i konieczne z perspektywy oceny zasadności podjęcia wskazanego wątku badawczego.

W dalszej części Autorka zidentyfikowała lukę badawczą, problem naukowy oraz cele pracy. W tym miejscu jako recenzent pracy, zobowiązana jestem do wskazania na pewne mankamenty pracy, które w odniesieniu do wymienionych kwestii zaistniały. Mianowicie, Doktorantka zarówno w odniesieniu do luki, jak i problemu badawczego zastosowała

tożsamy zapis. We *Wstępie* znajduje się zdanie „(...) autorka wysunęła następujący problem badawczy: W jaki sposób wdrażać i doskonalić system zarządzania oparty na elementach Zakładowej Kontroli Produkcji w małych i średnich przedsiębiorstwach branży budowlanej w Polsce, tak aby wykorzystać potencjał korzyści, które przynosi ten system?” (s. 13-14). Jednocześnie, w dalszej części pracy zostało zapisane: „Istnieje luka badawcza w odniesieniu do możliwości identyfikacji sposobu wdrażania i doskonalenia systemu zarządzania opartego na ZKP w małych i średnich przedsiębiorstwach branży budowlanej w Polsce, tak aby wykorzystać potencjał korzyści, które przynosi ten system.” (s. 48). Naturalnie, luka badawcza, w porównaniu do problemu naukowego, powinna zostać ujęta w szerszej perspektywie i koncentrować się na aspektach poznawczych, metodologicznych czy też aplikacyjnych. Niemniej jednak, ze względu na obszerny i prawidłowo sporządzony opis przedmiotu oraz kluczowych przesłanek badań, uznaję wymieniony zapis za niedoskonałość warsztatową, która nie wpływa w sposób istotny na ocenę generalną. Natomiast cele, zarówno poznawczy, jak i użytkowy – zostały przez Autorkę zapisane w sposób właściwy.

W odniesieniu do metodyki badań – szczegółowy jej opis został zawarty w trzecim rozdziale pracy, gdzie w sposób właściwy dla warsztatu naukowca, Autorka odniosła się do: hipotez badawczych (7 hipotez), etapów realizowanych badań, charakterystyki badanych podmiotów, klasyfikacji i opisu wykorzystywanych metod oraz podstawowych rezultatów badań jakościowych i ilościowych, jak również do zastosowanych narzędzi badawczych (w tym oryginalny kwestionariusz wywiadu oraz kwestionariusz ankiety). W efekcie prezentowanych rezultatów badań ilościowych Doktorantka wskazała na wyniki weryfikacji hipotez badawczych, gdzie hipotezy (H1-H4) zostały odrzucone, natomiast hipotezy (H5-H7) zostały potwierdzone. Zastosowane zapisy uważam za prawidłowe z perspektywy oceny metodyki pracy, co jednocześnie stanowi potwierdzenie umiejętności M. Laskowskiej w zakresie samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Na podkreślenie zasługuje merytoryczne i niemalże bezusterkowe zdefiniowanie przez Autorkę hipotez badawczych. Pragnę zauważyć, że wprowadzie nie jest wymagany klasyczny zapis hipotez (tzn. „Jeśli X, to Y”, gdzie X jest zmienną niezależną, a Y zmienną zależną) i tutaj nie ma żadnych wątpliwości – Autorka go nie zastosowała, to hipotezy zostały sformułowane prawidłowo. Potwierdzeniem tego jest fakt, że nie można udzielić odpowiedzi na postawione hipotezy bez przeprowadzenia właściwych badań. To znaczy – nie można stwierdzić, czy zdania zawarte w hipotezach (H1-H7) są prawdziwe, a zatem wymagają sprawdzenia tj. weryfikacji.

Niemniej jednak, w odniesieniu do trzech z siedmiu przyjętych hipotez badawczych (H5- H7) mam uwagę generalną. Autorka użyła zapisu „nie wpływa”, co powinno być uzupełnione opisem „pozytywnie” lub „negatywnie”, ponieważ w badanych zjawiskach można obserwować *wpływ*, jednakże istotne jest to – o jakim charakterze ten wpływ można zidentyfikować (s. 86).

W nawiązaniu do pozostałych kwestii, które zostały zawarte w rozdziale metodycznym pracy przekazanej mi do recenzji, muszę wskazać na pewne niedociągnięcia Autorki.

W opisie badań brak jest szczegółowych informacji w odniesieniu do:

a) badań jakościowych

- w zakresie charakterystyki ekspertów – respondentów ze względu na stanowisko pracy/zakres odpowiedzialności, co ma istotne przełożenie na interpretację uzyskanych wyników badań,
- brak w załącznikach kwestionariusza wywiadu osobistego pogłębionego oraz scenariusza (s. 87); chociaż należy podkreślić, że Autorka odniosła się do warunków przeprowadzania wywiadów (tj. czasu, formy i zakresu badań) (s. 94),
- brak jednoznacznego określenia badanej populacji – jako całości (choć Doktorantka podała podstawowe warunki doboru jednostek do badań, co należy jednoznacznie podkreślić; s. 92),

b) badań ilościowych

- w zakresie zrealizowanych badań – dokonano doboru prawidłowych charakterystyk opisowych i przeprowadzono zarówno wizualną prezentację, jak i opisową interpretację uzyskanych rezultatów; należy jednak stwierdzić, że komentarze do prezentowanych wyników mogłyby być pełniejsze (s. 110-120),
- podobnie interpretacja w zakresie weryfikacji hipotez badawczych – jest nadmiernie skromna i nieco lakoniczna (s. 119-120).

Na podkreślenie zasługuje fakt, że Autorka zarówno dla badań jakościowych, jak i ilościowych umieściła w rozdziale trzecim także stosowne podsumowania dla uzyskanych wyników badań. Podsumowania te zostały sporządzone w sposób syntetyczny, z opisów wynika charakter przyczynowo-skutkowy realizowanych badań, co w konsekwencji świadczy o uporządkowanym, przemyślanym i jednocześnie umiejętnym toku realizacji badań teoretyczno-empirycznych.

Reasumując, Doktorantka podjęła się analizy zjawiska, które należy uznać za aktualne i jednocześnie ważne poznawczo. Mimo wskazanych niedoskonałości zastosowanych zapisów, identyfikacja problematyki badawczej, sposób jej ujęcia w zdefiniowanych celach poznawczym i użytkowym, jak również dobór metod badawczych, zarówno o charakterze ilościowym, jak i jakościowym, tworzą prawidłowe podstawy metodyczne dla realizacji recenzowanego zamierzenia naukowego, co ostatecznie pozwala na stwierdzenie, że Doktorantka wykazała się umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

4. Struktura rozprawy i jej zawartość merytoryczna – spostrzeżenia i uwagi

Struktura rozprawy

Struktura rozprawy jest prawidłowa i odzwierciedla jej układ teoretyczno-empiryczny. Generalnie formalna strona pracy nie budzi zastrzeżeń. Dysertacja sformatowana jest poprawnie; tabele i rysunki sporządzone zostały w sposób właściwy (odstępstwa zostaną wskazane w dalszej części opinii). Wywód prowadzony jest w sposób logiczny i zrozumiały.

Recenzowana rozprawa zawiera 181 stron, które zostały podzielone pomiędzy wstęp, cztery rozdziały (podzielone na części: analizy teoretycznej tj. 1-2 rozdział, metodycznej – 3 rozdział oraz koncepcyjnej – rozdział 4) oraz podsumowanie. Ponadto w pracy zamieszczone zostały: wykaz skrótów, załącznik (1 – kwestionariusz ankiety), spis rysunków, spis tabel oraz bibliografia. Tym samym stwierdzam, że układ pracy jest uporządkowany i sporządzony w sposób właściwy dla prac naukowych.

Wykazana w monografii literatura przedmiotu została podzielona na poszczególne kategorie tj. wydawnictwa ciągłe i zwarte (130 pozycji, w tym 39 zagranicznych, głównie anglojęzyczne), akty normatywne (21 pozycji), normy (10 pozycji), materiały informacyjne i inne materiały (36 pozycji), źródła internetowe (29 pozycji).

Należy zauważyć, że zbiór wykazanej literatury nie jest obszerny, jednak jest właściwy dla podejmowanej problematyki. I chociaż, jak wskazano, w wykazie literatury przedmiotu zawarto przede wszystkim pozycje polskojęzyczne – uzasadnia to zakres prowadzonych przez Doktorantkę badań – w związku z czym uznaję, że dobór ten jest poprawny.

Niestety muszę zauważyć istniejące nieprawidłowości w sposobie zapisu niektórych pozycji w bibliografii. A mianowicie, znajdują się usterki w zapisach takie, jak: pominięcia podstawowych danych (np. Grabowska M., Modele kosztów jakości w kontekście rozwoju zarządzania jakością, Polskie Towarzystwo Zarządzania Produkcją, Konferencja Przemysł 4.0 a Zarządzanie i Inżynieria Produkcji, 2014; ISO 8402:1986 Quality – Vocabulary), czy też brak konsekwencji w zapisach (np. Avelini Holjevac I., Total Quality Management for the hotel industry and tourism, Tourism and Hospitality Management, vol. 2, No. 1, 1996 vs Bhuvan A., Belokar R.M., Bansal S., Top Management Encouragement in Implementing ISO 9001:2015 (Clause 5.1): Review, International Journal of Advance Research and Innovation, Vol. 5, Issue 3 (2017) vs Begić H., Galić M., A systematic Review of Construction 4.0 in the Context of the BIM 4.0 Premise, Buildings 11, 337, 2021). Ponadto, zastrzeżenie pod względem merytorycznym budzi wykazanie w spisie bibliografii następujących pozycji: [20] Garbarski L. (red.), Marketing Przewodnik, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego, Warszawa 2004 oraz [225] Wikipedia, the free encyclopedia, https://en.wikipedia.org/wiki/Tang_dynasty].

Z całą mocą chcę jednak podkreślić, że podane uwagi mają charakter wyłącznie pomocniczy i w żaden sposób nie wpływają negatywnie na ocenę końcową pracy.

Zawartość merytoryczna poszczególnych rozdziałów – spostrzeżenia i uwagi polemiczne

Przyjęty przez Doktorantkę porządek poruszanych zagadnień w treści pracy jest właściwy i wynika z kolejności prowadzonych badań teoretyczno-empirycznych. Należy podkreślić koncentrację Autorki na głównym wątku pracy, jednocześnie brak dygresji nie związanych z wyznaczonymi celami oraz hipotezami badawczymi – co oceniam bardzo wysoko.

Wstęp pracy, ze względu na zawartość merytoryczną, zastosowany porządek oraz logikę wypowiedzi oceniam za właściwy dla rozprawy doktorskiej i bezwzględnie konieczny. W obszerny sposób Autorka odniosła się tutaj do genezy pracy – opisując m.in. znaczenie i stan aktualny sektora budownictwa w ujęciu międzynarodowym, unijnym oraz z perspektywy Polski. Ponadto, zdefiniowała lukę i cele badawcze oraz problem naukowy (do ich treści odniosłam się już w początkowej części niniejszej opinii). Ponadto Doktorantka, w klasyczny sposób, zamieściła tutaj także opis zawartości poszczególnych rozdziałów, który w mojej ocenie jest nieco uproszczony i dość lakoniczny. Niemniej jednak, generalnie taki układ treści oceniam jako prawidłowy, a wykazane usterki traktuję jako pewne niedoskonałości, które nie mają wpływu na końcową ocenę pracy.

W rozdziale pierwszym, który zawiera wyniki analizy teoretycznej dotyczącej badanego zagadnienia, Kandydatka odniosła się do elementarnych kwestii tematycznych związanych zarządzaniem organizacjami z perspektywy jakości. W szczególności Doktorantka podjęła tutaj wątek genezy i rozwoju zarządzania jakością oraz zaprezentowała wyniki badań literaturowych z perspektywy identyfikacji (nie)korzyści wynikających z wdrożenia oraz utrzymywania normatywnych systemów zarządzania, którą w efekcie z sukcesem odnosi do problematyki jakości, w tym ZKP.

Rozwijając, zgodnie z przyjętymi celami badawczymi, tematykę pracy w rozdziale drugim Autorka podjęła się dyskusji nad zagadnieniami dotyczącymi uwarunkowań prawnych związanych z wprowadzaniem do obrotu wyrobów budowlanych na rynku Unii Europejskiej oraz rynku krajowym. W sposób szczegółowy odniosła się do systemów oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobów budowlanych. Kontynuując podjęty wątek wypowiedź swoją ostatecznie skierowała na system Zakładowej Kontroli Produkcji, który stanowił podstawę prowadzonych dalszych rozważań. Warto podkreślić, że prezentacja zagadnień dotyczących ZKP została przedstawiona w sposób gruntowny i wielowątkowy.

Rozdziały analizy teoretycznej zakończone są stosownymi podsumowaniami, które zasadniczo zawierają konkluzje wynikające z przeprowadzonych badań literaturowych i porządkują osiągnięcia cząstkowe oraz, co ważne, stanowią jednocześnie wprowadzenie do kolejnych rozważań.

Po analizie treści rozdziałów zawierających zagadnienia z literatury przedmiotu należy zwrócić szczególną uwagę na ogólną wiedzę teoretyczną Kandydatki, która w mojej ocenie jest rzetelna i wielopoziomowa. Należy podkreślić, że Doktorantka w sposób kompetentny łączy wiedzę ogólną w zakresie zarządzania jakością, a następnie jej idee oraz reguły umiejętnie przenosi na grunt wymagań stawianych wyrobom budowlanym, zwłaszcza w kontekście ZKP. Taki sposób prowadzenia rozważań świadczy o istotnej i rozległej wiedzy Doktorantki w zakresie prowadzonych badań i jednocześnie – co jest godne podkreślenia – świadczy o dojrzałości naukowej Kandydatki.

Kwestie metodyczne oraz wstępne wyniki przeprowadzonych przez Autorkę badań jakościowych (badania eksperckie) i ilościowych (badania kwestionariuszowe) stanowią podstawę wypowiedzi w rozdziale trzecim pracy. W sposób szczegółowy, w odniesieniu do poszczególnych kwestii zawartych w rozdziale trzecim odniosłam się w punkcie 3 niniejszej recenzji. Niemniej jednak, chciałam wyraźnie zaznaczyć, że mimo wskazanych usterek, na uwagę zasługuje logiczny, przyczynowo-skutkowy tok wypowiedzi Doktorantki, silnie skoncentrowany na merytorycznych aspektach metodycznych i metodologicznych.

Rozdział czwarty natomiast jest wyjątkowo interesujący – z jednej strony Autorka przekazuje w sposób umiejętny praktyczną wiedzę na temat ZKP, z drugiej strony natomiast prezentuje propozycję oryginalnej metodyki wdrażania i doskonalenia systemu Zakładowej Kontroli Produkcji w MŚP sektora budowlanego. Dodatkowo, Autorka przedstawia wnioski z przeprowadzonej weryfikacji autorskiej metodyki i jednocześnie wskazuje potencjalne kierunki jej doskonalenia w przyszłości. Niestety, mimo pozytywnej oceny rozdziału jako całości – ze względu na wskazanie oryginalnego rozwiązania problemu naukowego przez Kandydatkę, nie mogę zauważyć jego pewnych niedoskonałości. A mianowicie, w uwagach do tego rozdziału pragnę wyrazić pewien niedosyt w zakresie jednoznacznego wskazania i rozróżnienia rozwiązania autorskiego Doktorantki w porównaniu do istniejących oraz stosowanych do tej pory metodyk w zakresie wdrażania i doskonalenia systemu ZKP w MŚP sektora budowlanego. Autorka wprawdzie dokonała podsumowania rozdziału, w którym zebrała ogólne myśli kończące, odczuwalny jest jednak brak zestawienia – konkretnego wskazania na oryginalne propozycje dla poszczególnych modułów. Oczywiście znajduje się w pracy, jednak ma charakter nieco rozproszony i zmusza recenzenta do łączenia w całość fragmentów wypowiedzi. Uznaję to za drobne uchybienie warsztatowe.

Ze względu na sposób i zakres przeprowadzonych badań oraz analiz, w wyniku której Kandydatka zaproponowała autorską metodykę, zgodnie z przyjętym celami badawczymi pracy (s. 14) zaprezentowane treści w rozdziale czwartym odczytuję za najważniejsze dla pracy. Co za tym idzie, uznaję tę część pracy za kluczową z perspektywy oryginalnego rozwiązania

problemu naukowego, ponieważ stanowi wartość dodaną do teorii poprzez prezentację rezultatów badań dla zdefiniowanego celu badawczego niniejszej pracy. Tym samym stwierdzam, że Doktorantka w sposób świadomy zaprojektowała w sposób prawidłowy badania, które następnie skutecznie przeprowadziła, co potwierdza powyższe spostrzeżenie. W konsekwencji stwierdzam, że Doktorantka podejmując się realizacji przedsięwzięcia naukowego, wykazała się niezwykle dojrzałością naukową w badanym zakresie merytorycznym, tym samym dokonała oryginalnego rozwiązania problemu naukowego, czego wykazanie stanowi istotę niniejszej recenzji.

Rozprawa zakończona jest *podsumowaniem*, w którym Autorka zawarła dość syntetycznie główne wnioski z przeprowadzonych rozważań. Ponadto, odniosła się do postawionych we *wstępie* celów rozprawy oraz wskazała rekomendacje dotyczące przyszłych kierunków badań oraz ich ograniczeń – co uznaję za postępowanie poprawne i właściwe dla rozprawy doktorskiej.

Dodatkowo chciałam zaznaczyć, że każdy rozdział pracy kończył się podsumowaniem, w którym Doktorantka odnosiła się do stopnia realizacji poszczególnych etapów badań. Taki sposób prowadzenia rozważań świadczy o umiejętności do samodzielnego prowadzenia pracy naukowej przez Kandydatkę, a tym samym staje się podstawą pozytywnej oceny warsztatu metodycznego.

Mimo wykazanych usterek, zakres przeprowadzonych badań, sposób ich prezentacji oraz interpretacji, upoważnia do stwierdzenia, że dysertacja spełnia wymagania stawiane pracom naukowym, potwierdza bowiem ogólną wiedzę oraz umiejętności Kandydatki do prowadzenia badań naukowych, a zaprezentowane treści – stanowią oryginalne rozwiązanie zdefiniowanego problemu naukowego.

5. Ogólne uwagi, zalecenia oraz pytania do Kandydatki

Ogólne uwagi i zalecenia

Po zapoznaniu się z treścią dysertacji zdefiniowałam następujące ogólne uwagi i zalecenia:

- Obszerne tabele zawarte na co najmniej dwóch stronach pracy powinny mieć powtórzone nazwy na każdej kolejnej stronie oraz wiersz nagłówkowy, a tego w pracy brakuje (np. Tabela 1, s. 24-25; ...; Tabela 27, s. 128-129 i nast.).
- Autorka powinna zwrócić większą uwagę na prezentację graficzną rysunków i ich czytelność (np. gigantomania: Rysunek 4, s. 53) oraz opisy i ich brak (np. Rysunek 10, s. 109).
- Spis literatury przedmiotu powinien zostać ponownie zweryfikowany i poprawiony pod względem formatowania, zastosowanych zapisów i ich kompletności oraz jednorodności.

Zaznaczam jednakże, że wymienione uwagi oraz spostrzeżenia mają charakter pomocniczy i nie mają wpływu na pozytywną ocenę całej pracy.

Pytania do Kandydatki

Po lekturze przedstawionej mi do recenzji dysertacji, zwracam się z prośbą do mgr Magdaleny Laskowskiej o ustosunkowanie się do następujących kwestii:

1. Proszę omówić strukturę kwestionariusza wywiadu pogłębionego oraz ustrukturalizowanego scenariusza, na podstawie którego ww. kwestionariusz został opracowany.
2. W odniesieniu do uwag zawartych w niniejszej recenzji, proszę o jednoznaczne zestawienie autorskich rozwiązań w porównaniu do istniejących oraz stosowanych do tej pory metodyk w zakresie wdrażania i doskonalenia systemu ZKP w MŚP sektora budowlanego.
3. Proszę o odniesienie się do następującej kwestii. W pracy problem badawczy zdefiniowany został w następujący sposób: „W jaki sposób wdrażać i doskonalić system zarządzania oparty na elementach Zakładowej Kontroli Produkcji w małych i średnich przedsiębiorstwach branży budowlanej w Polsce, tak aby wykorzystać potencjał korzyści, które przynosi ten system?” (s. 13-14). Czy rozważyła Pani analizę tego problemu w szerszym kontekście tj. potencjalnych niekorzyści, które wiążane są z wdrażaniem, utrzymywaniem i doskonaleniem tego systemu ZKP w małych i średnich przedsiębiorstwach branży budowlanej w Polsce? Proszę o uzasadnienie wypowiedzi.

Podsumowanie

Ocena dysertacji w zakresie oryginalnego rozwiązania problemu naukowego

Z uwagi na zaprezentowane wyniki badań jakościowo-ilościowych stanowiących nową wiedzę w badanym zakresie uznaję treści, zawarte głównie w rozdziale czwartym za oryginalne oraz wnoszące wartość do nauki. Przeprowadzona analiza oraz zastosowana metodyka badań, mimo wskazanych niedoskonałości, pozwoliła Doktorantce na realizację celu poznawczego oraz utylitarnego dysertacji, co dowodzi oryginalności rozwiązania przyjętego przez Kandydatkę.

Procedurę badawczą przygotowano zgodnie ze standardem typowym dla prac naukowych. Podobnie prace badawcze – przygotowano z rozmysłem i przeprowadzono je starannie oraz rzetelnie. Warty podkreślenia jest zaprojektowanie oryginalnych narzędzi badawczych (tj. kwestionariusza ankiety oraz wywiadu) umożliwiających przeprowadzenie badań empirycznych. Uzyskane wyniki badań zostały zgromadzone, w sposób logiczny opracowane i opisane, a ich analiza została przeprowadzona za pomocą dostępnych narzędzi wykorzystywanych do podstawowej analizy statystycznej,

co umożliwiło naukowe podejście do rozpoznawanego zjawiska. Do oryginalnych osiągnięć naukowych recenzowanej pracy należy zaliczyć przede wszystkim:

- systematykę wiedzy teoretycznej w obszarze projakościowych systemów zarządzania wyrobami budowlanymi, w tym Zakładowej Kontroli Produkcji,
- opracowanie autorskich narzędzi badawczych, przeprowadzenie badań teoretyczno-empirycznych, w konsekwencji których nastąpiła weryfikacja hipotez badawczych, realizację celów badawczych, sformułowanie wniosków oraz rekomendacji do dalszych badań w tym zakresie.

Należy zauważyć, że ogólne walory naukowe dysertacji i sformułowane w niej ważne poznawczo oraz praktyczne konkluzje końcowe mogą stanowić podstawę do pogłębionych badań w tym obszarze.

Ocena ogólnej wiedzy teoretycznej Kandydatki

Prowadzone przez mgr Magdalenę Laskowską rozważania systematyzujące ogólną wiedzę dotyczącą projakościowych systemów wyrobów budowlanych ze szczególnym uwzględnieniem Zakładowej Kontroli Produktów w warunkach MŚP na przykładzie Polski oceniam jako poprawne i właściwe dla naukowego rozpoznania problematyki w warstwie teoretycznej. W tym miejscu należy również podkreślić logikę wypowiedzi. Treść opracowania pokrywa się z jej tytułem i celami badawczymi, a przedstawione w dysertacji wyniki przeprowadzonych badań empirycznych na tle ukazanych rozważań teoretycznych, wskazują na posiadanie przez Doktorantkę dojrzałej i rozległej wiedzy w zakresie poruszanej problematyki objętej tematem rozprawy, jak i ogólnej wiedzy teoretycznej w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

Ocena przygotowania do prowadzenia pracy naukowej

Generalnie, pracę należy uznać za zrealizowaną w sposób prawidłowy, zgodny z wymaganiami zapisanymi w ww. Ustawie. Niezwykle ważnym aspektem jest tutaj wiedza i doświadczenie Doktorantki w zakresie problematyki, której rozważania się podjęła. Jednocześnie realizacja sformułowanego celu badań pozwoliła Autorce na pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz empirycznej, która ma bezpośrednie przełożenie na umiejętność prowadzenia kolejnych prac naukowych przez Doktorantkę w przyszłości. Przy czym, w tym aspekcie podkreślić należy w szczególności:

- oryginalny, ważny i aktualny problem badawczy,
- prawidłowy i satysfakcjonujący dobór materiału do analizy zagadnienia pod względem teoretycznym w podjętym obszarze badawczym,
- opracowanie autorskich narzędzi badawczych,
- dociekliwość prowadzonych rozważań i ich interpretacja, zarówno w aspekcie teoretycznym, jak i empirycznym,
- zaproponowane oryginalne rozwiązanie dla zidentyfikowanego problemu naukowego,

- prawidłowo zorganizowany i solidny warsztat badawczy, dzięki któremu udało się osiągnąć wysoki poziom merytoryczny pracy.

Tym samym stwierdzam, że wskazane elementy potwierdzają zdolność i umiejętność prowadzenia pracy naukowej przez Doktorantkę.

Konkluzja kwalifikacyjna

Przedłożona do oceny rozprawa doktorska mgr Magdaleny Laskowskiej pt. „Metodyka wdrażania i doskonalenia systemu Zakładowej Kontroli Produkcji w MŚP sektora budowlanego”, napisana pod kierunkiem dra hab. inż. Piotra Grudowskiego, prof. PG jest pracą naukową i spełnia wszystkie wymagania stawiane dysertacjom zapisane w Ustawie – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. 2018 poz. 1668, z dnia 20 lipca 2018 r.). Tym samym, wnioskuję o dopuszczenie mgr Magdalenę Laskowską do dalszych etapów postępowania w przewodzie doktorskim w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

